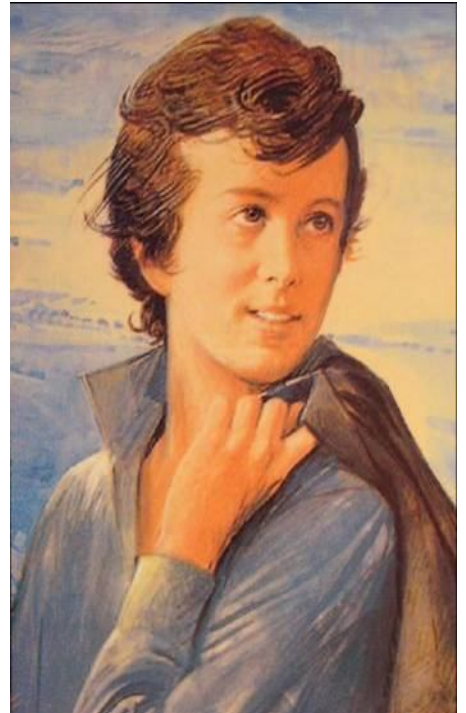

STIL STAAN BIJ HET LEVEN VAN DOMINIEK SAVIO

Je moet even achterom kijken, wel anderhalve eeuw. Andere tijden, andere waarden, andere jongeren. Geen fuiven of disco's, geen clips of beat, geen luxe of mooie kleren. Voor vele jongeren veeleer grauwe tijden.

In zo'n tijd leeft Dominiek Savio. Iets meer dan 150 jaar geleden werd hij geboren in Riva, niet ver weg van Chieri, don Bosco's geboortestreek. Zijn ouders, Carlo Savio en Brigitta Galato, moeten beiden hard werken om hun kinderen de nodige kost te geven. Het gezin moet meermaals verhuizen. Van Mondonio over Riva en Morialdo terug naar Mondonio. Met bezorgdheid kijkt men uit naar morgen. Ziekte, hongersnood en dood maken het leven broos en de toekomst onzeker. In zo'n situatie passen verantwoordelijkheidszin en ijver. Dat weet het echtpaar Savio. Net zoals zijn leeftijdsgenoten wordt ook Dominiek in die geest opgevoed. Smid Carlo en kleermaakster Brigitta kunnen hem toch naar de basisschool sturen. In 1854 heeft hij bij zijn leraar, don Cugliero, al de eerste lessen Latijn achter de rug. Die priester heeft ook gemerkt dat het kereltje wel wat meer kan. En vooral, hij kent iemand die voor jongeren een hart heeft: don Bosco.

De eerste twaalf levensjaren brengt Dominiek thuis door. Klein van gestalte en eerder zwak van gezondheid, is hij toch een wakker en gevoelig kereltje. Het dorpsleven kent afwisseling en eentonigheid. Liefde en haat, vreugde en spanningen vullen de dagen. Dominiek wordt in die sfeer opgenomen. Toch durft hij soms tegen de stroom op te roeien. Daaraan zijn herinneringen bewaard. Eentje ervan uit zijn schooltijd. Hoe gaat dat als jongens samenzijn! Er wordt gespeeld, gelachen en de sluwsten halen streken uit. Zoals op die winterdag begin 1854. Buiten, alles onder sneeuw en ijs. In het dorpsschooltje is er gelukkig een warme kachel. De eerste jongens komen binnen. Het vuur trekt hen aan. Sommigen niet alleen om zich te warmen. Wat kan er prettiger zijn dan wat sneeuw en ijs in de vlammen te werpen! De meester is er nog niet. Het is zo gebeurd. Algemene pret tot don Cugliero binnenkomt. De daders zullen op staande voet aan de deur gezet worden! Maar de daders zijn vindingrijk. Savio wordt als schuldige aangewezen. Hij riskeert toch niets. Hem zal Cugliero zeker niet wegsturen. Savio laat het over zich komen om zijn kameraden niet in moeilijkheden te brengen. De waarheid komt uit. Cugliero laat het niet zo, tenminste niet voor Savio. Want die is volgens hem uit het goede hout gesneden. Hij zal er met zijn vriend don Bosco over spreken.

Don Bosco is druk bezig op vele fronten. Zijn voorkeur gaat uit naar jongeren die hem werkelijk het meest nodig hebben. Het zijn niet altijd de besten, de voorbeeldigsten. Don Bosco denkt ook al aan morgen. Zijn werk moet voortduren. En liefst met de hulp van velen: mannen, vrouwen, priesters, leken, rijken en armen. Iedereen kan zijn steentje bijdragen tot het werk van de bedreigde jongeren. Maar don Bosco heeft toch iets origineels. Hij droomt ervan dat de jongeren zelf zijn belangrijkste helpers zullen worden. Met dat plan sticht hij een internaat. Misschien wordt Savio wel iemand die don Bosco in zijn werk voor de jeugd kan bijstaan. Met Cugliero is er alvast een afspraak gemaakt. Savio kan best don Bosco zelf eens ontmoeten. Op 2 oktober 1854 is het dan zover. Don Bosco maakt een van zijn grote vakantieuitstappen. In Castelnuovo komt Carlo Savio zijn zoon aan hem voorstellen. Hopelijk zal don Bosco hem een kans gunnen in zijn huis van Turijn.

Op 29 oktober 1854 komt Dominiek in Turijn aan. Voor de eerste maal in de stad. Verbaasde ogen, een complete verrassing. Winkels en magazijnen, paarden en karren, beweging en lawaai. Heel anders dan het vredige plattelandsleven.

Drukke en lawaai ook in het huis waar don Bosco de jongens samenbrengt. Het is wel even wennen voor Dominiek. Een andere wereld, ver van huis, weg van ouders, familie, vrienden. Drukke ook in de kamer van don Bosco. Jongens lopen in en uit. Savio is wat onwennig. Hij heeft geen ogen genoeg om te zien hoe het er hier aan toe gaat. Anders dan men hem over een school in de stad verteld had. Een plaatje aan de muur met een spreuk erop trekt zijn aandacht: 'Geef mij mensen, al de rest mag je houden'. Hij begrijpt er niet veel van. Misschien komt het nog. Don Bosco verklapt hem al zijn geheim: mensen, vooral jongeren, die zijn hier van tel! Voor hen zet don Bosco ook alles op het spel, have en goed. Voor hen brengt hij alles in beweging. Waarom toch? Het is eenvoudig: God geeft hem die taak, elke dag opnieuw. Er is nog zoveel te doen om van de wereld Gods droom te maken. Don Bosco blijft niet kijken aan de kant. Hij steekt zijn handen uit de mouwen, met en voor de jongeren. Savio heeft het al begrepen. Don Bosco is een man die zijn vertrouwen waard is. Hij werkt voor een edele en grote zaak.

Het lijkt te klikken tussen don Bosco en Savio. Don Bosco merkt al vlug met wie hij te doen heeft. Hij heeft niet veel tijd nodig om jongeren te kennen. Zijn geheim is eenvoudig en aantrekkelijk: laat jongeren jong zijn. En vooral: schenk hun vertrouwen. Het zal maar zelden gebeuren dat je hun vertrouwen niet terugkrijgt. Ook met Savio gaat don Bosco zo te werk. Hij wil hem een kans geven. Hij is uit het goede hout gesneden. 'Daar zit stof in', zegt don Bosco. Alweer denkt hij aan morgen. Savio kan misschien een positieve invloed uitoefenen op jongeren die elke dag bij don Bosco voorbijkomen. Hij test hem nog wat op zijn bekwaamheden. Ook met vader Carlo gaat hij voort met praten. Dan komt het goede nieuws. Savio zal naar Turijn kunnen. Daar zal hij voortstuderen. Een grote droom gaat in vervulling. Maar in Turijn zal hij vooral don Bosco terugvinden. Hij weet het al: die zal voor hem een goede vriend en helper zijn. De eerste ontmoeting geeft hem die goede herinnering mee.

Zo begint het leven van elke dag. Niets uitzonderlijks: lessen, taken, leraren, kameraden... 's Zondags en elke namiddag komen er tientallen jongens naar de weide van het huis in Turijn. Zij mogen er spelen zoveel ze maar willen. Een huis zonder spel is als een lichaam zonder ziel. Er moet ruimte zijn om leven te scheppen naar hartelust. Don Bosco dirigeert zijn werk niet vanuit zijn werkkamer. Als hij maar enigszins kan, is hij bij de jongeren.

Niet voor niets schrijft hij later dat de directeur zich geenszins zal laten afleiden van zijn eerste taak: zich bij de jongeren bevinden. Savio ziet hier een priester die niet is zoals de anderen. Don Bosco houdt zich niet op veilige afstand van de jeugd. Hij is vriend van de jongeren. In die echte kameraadschap zal Savio don Bosco volgen.

Het leven in het oratorio is arm. Don Bosco moet er vaak op uit om voor elke dag het nodige te vinden. Vele mensen steken een helpende hand toe of geven geld. Binnen in huis krijgt don Bosco de steun van vele jongeren. Hij kan op hen rekenen. Hij schakelt ze mee in voor zijn werk. Voor hem zijn zij de eerste medewerkers.

Niets uitzonderlijks in het dagelijkse ritme? Toch wel. Don Bosco kent de jongens. Hij laat geen kans voorbijgaan om met hen te feesten. Het schamele en het grauwe van het leven van alledag moet men

doorbreken. Don Bosco scheidt een cultuur van het feest. Feesten moeten laten blijken wat hem aan het hart ligt. Het belangrijkste moet op de voorgrond treden: blijheid, vreugde en samenzijn. Dat worden onvergetelijke momenten, ook voor later. Een huis in feest: dat merkt men aan vele dingen! Een lekkere maaltijd, uitstappen, toneel, muziek en zang. Feesten zijn vooral momenten om de Schepper van alles te loven en te danken. Voor don Bosco hoort de dankbaarheid tegenover de Geveer van alle goeds erbij. Het is de normaalste zaak: geen leven zonder God, geen God zonder leven! Zo was het op feestdagen, zo was het elke dag. Feestdagen roepen het beste in de mens op. Op don Bosco's naamfeest, 24 juni, vraagt Savio diens volle steun om van zijn leven iets te maken. Hij voelt zich geen gespierde kerel die wel alles op eigen houtje zal doen. Don Bosco gaat graag in op zijn vraag.

Tussen don Bosco en Savio groeit vertrouwen. Savio legt zijn leven in de handen van zijn leidsman. Hij luistert naar zijn woorden en hij verwacht dat don Bosco hem ook iets te zeggen heeft. Don Bosco spreekt hem over zijn werk, de jongeren, zijn plannen. Hij spreekt hem ook over God, de liefhebbende Vader. God is de rode draad door het leven van mensen en van de geschiedenis. Hij spreekt over Jezus die komt om alles ten goede te leiden en die elke mens in die beweging betreft, niet in het minst ook jonge mensen. Hij vertelt over allen die zich in Jezus' beweging gesteld hebben: Maria, de heiligen, bekende en onbekende, vele eenvoudige mensen die hun vertrouwen op God stellen. God geeft elke mens steeds opnieuw kansen. Leven is niet mogelijk zonder nieuwe kansen. De ervaring van de verzoening is ook een wegwijzer in de opvoeding. Don Bosco richt de edelmoedigheid van Savio ook naar haar bron: Gods liefde. Edelmoedigheid en inzet zijn op hun best wanneer zij verbonden zijn met Jezus de Heer. Zijn liefde is sterker dan alle broosheid en dood. Het is voorgoed liefhebben zoals God en in God. Dat is het geheim van de eucharistie. Het vindt een weerklank in het hart van Savio.

Don Bosco krijgt medewerking van de jongeren. Hij geeft hun hulp en steun. Jongeren kunnen ook elkaar helpen. Wat men op eigen houtje niet aankan, is mogelijk, samen met anderen. Kernwerking of groepswerking kun je het noemen, gemeenschappen die samen aan iets werken. Jongeren die zelf stappen zetten in de goede richting, betreft hij graag in zijn werk. Ze worden zijn beste medewerkers. Ze heten: Rua, Cagliari, Durando, en vele anderen. Don Bosco laat hen vlug verantwoordelijkheid opnemen voor anderen. Hij wacht niet tot hij er helemaal zeker van is. Hij helpt hen hun eigen gaven te ontdekken. Elke jongere kan iets doen. Aandacht hebben voor degenen die pas aangekomen zijn en die heel onwennig zijn in het nieuwe wereldje van school en stad, vol heimwee naar huis. Savio behoort tot de groep die bewust don Bosco's menslievendheid uitstraalt naar hun leeftijdsgenoten. Eenvoud en blijheid doen een brug slaan naar degenen die niet in zichzelf geloven.

Iets van je leven maken. Daarvoor heb je wegwijzers nodig: idealen, voorbeelden, mensen. Dat vraagt Savio aan don Bosco. Diens antwoord is: zoek het geluk niet langs kronkelpaadjes, de gewone tocht volstaat. Had Frans van Sales al niet gezegd: de gewone dingen met zorg doen, dat is de kunst? Al het andere is bijkomstig. Als je weet hoeveel onmacht er in het leven steekt, is dat al moeilijk genoeg. Savio ziet het leven van alledag als zijn uitdaging. Dienstbaarheid en kameraadschap in kleine dingen, volhouden en doorzetten. Al weldoende rondgaan, zoals Jezus deed, zoals don Bosco doet. Zonder tellen, rekenen of berekenen. Niet 'cool' of afwachtend. Kleur bekennen! Meewerken met don Bosco aan een gezond en blij leefklimaat. Geen lichte opgave wanneer je weet hoeveel vechtjassen er elke namiddag bij don Bosco aankomen. Don Bosco rekent op de jongeren. Hij laat ze niet buiten spel bij wat hij doet. Hij gelooft in elk van hen. Het vertrouwen dat daaruit groeit, geeft zelfvertrouwen, moed, goede herinneringen voor dagen waarop het moeilijk gaat. Savio schaaft zich achter don Bosco. Samen met anderen staan zij voor dezelfde zaak. Hij verwacht veel van

zichzelf voor de anderen.

Een andere wegwijzer in het leven is voor don Bosco ook: waar je elke dag bent je taak volbrengen. Van betere tijden en mooiere dingen mag je wel dromen. Maar aan een echte droom, daaraan bouw je elke dag opnieuw. Het leven heeft zijn ritme en zijn opgaven. In don Bosco's tijd beschikt men over weinig speelruimte. Niet van de hak op de tak, geen kans om van alles eens te proeven. Er valt nauwelijks iets te proeven. Uit het weinige dat men heeft, moet men het beste maken. Trouw aan een gegeven woord, doorzetten bij een opgenomen taak: daarop komt het aan. Dat is de ruggegraat van don Bosco's aanpak. Op het eerste gezicht dus niets bijzonders. Dat vond ook de eerbiedwaardige pater die later een oordeel moest vellen over het leven van Savio: niets heldhaftigs, niets heroïsch, nauwelijks gewone deugden. Geen graden en trappen van de volmaaktheid! Niets dus voor de krantekoppen. Dat was nu juist het typische van de opvoeder don Bosco. Geen gespierde deugdencatalogoog. Wel elke dag met Gods kracht trouw blijven aan wat je opgenomen hebt. Savio volgt don Bosco. Die blijft zijn leven lang kiezen voor de grote massa van de jongeren. Niet de besten, de voorbeeldigsten, de ijverigsten hebben de voorrang. Het is misschien wel een tegenspraak. Don Bosco's eerste liefde gaat niet uit naar de Savio's. Maar zonder hen kan hij toch maar weinig doen voor de anderen.

Op korte tijd kan Savio veel van zijn leven maken. Het zal immers niet goed aflopen met hem. Don Bosco maakt zich reeds geruime tijd zorgen over de gezondheid van Savio. Hij stuurt hem zelfs eens terug naar huis om daar betere verzorging te krijgen. Februari 1857 is een ijskoude maand. Opnieuw vreest don Bosco ervoor dat hij de verzwakte Savio niet de nodige beschutting kan bieden. Thuis zal het in elk geval beter gebeuren. Savio keert naar Mondonio terug. Hij sterft er op 9 maart 1857. Was het aan longontsteking, tuberculose of borstvliesontsteking? De vraag blijft onopgelost. Wat zeker is: don Bosco verliest één van zijn beste jongeren waarop hij veel hoop had gesteld.

In 1859 stelt hij in een boekje het leven van Savio voor aan oud en jong. Hij let niet veel op de feiten. Hij vertelt vooral waarom hij het leven van die jongen zo waardevol vindt.

Savio heeft op velen een grote indruk gemaakt. Hij is een beeld van een echt leven in de geest van Jezus. Daarom stelt de Kerk zijn leven tot voorbeeld voor jong en oud. Ook nog in 1994.

Uit: "Aan Don Bosco te danken" (vieringen voor salesiaanse feesten)